

Ook dan mag hij met volle vrijmoedigheid onthefving vragen.

Want voor wie geen dominee is, gaat de vervulling van zijn levenstaak voorop.

Maar daar zijn ook andere gevallen.

Het is mogelijk, dat iemand over meer tijd en kracht beschikt, dan zijn dagelijksch werk van hem vraagt.

En nu heeft hij allerlei dingen in zijn leven opgenomen.

Hij is lid van allerlei organisaties en neemt een werkzaam aandeel in het leven van die verenigingen, waardoor hij vrijwel elken avond is bezet.

Of, hij heeft allerlei baantjes er bij genomen, die hem een zoet winstje opbrengen, waardoor hij zijn hoofd-inkomen vrijwel opvoert —; en die bijbaantjes leggen beslag op zijn tijd, avond aan avond.

Hier nu komt de moeilijkheid.

Om nu eens bij het laatste geval te beginnen.

Als ik met een broeder, die er zoo voorstaat, zou moeten praten over het al of niet aanvaarden van zijn ambt, dan zou ik dit tegen hem zeggen:

„Lieve broeder; waarvoor probeert u nu, door al die, uw leven zoo druk makende baantjes, uw inkomen te vergrooten? Is het, omdat uw gezin dat noodig heeft, of is dat enkel maar omdat gij geld zulk mooi goed vindt, omdat ge graag geld wilt vergaren, of omdat luxe u zoo zoet is?”

Ik zou hem dat heel ernstig op het hart binden. En als hij dan zou moeten toegeven, dat hij, noch voor zichzelf, noch voor zijn gezin die extra inkomsten noodig had, dan zou ik zeggen: „Broeder, dan geloof ik, dat de Heere van u vraagt, dat ge nu eens uw vrijen tijd in dienst stelt van 's Heeren Kerk en Koninkrijk, in steed van aan uw eigen portemonnaie.”

Dat zou ik ook elken kerkeraad willen zeggen.

Als het gaat over tal maken; en daar wordt een broeder voorgesteld, die het zoo erg druk heeft, maar het staat vrijwel vast, dat die broeder het zichzelf zoo druk maakt, om der wille van het geld; en hij heeft verder uitnemende qualiteiten voor het ambt; wel, candideer dien broeder; en als hij gekozen wordt, en hij onthefving zou willen vragen, stel hem dan, ernstig en leeder, voor deze vraag: of hij het wagen durft zóó het goud te dienen boven God.

Wat mij aangaat, ik zou ieder, die in zoo'n geval verkeert, ieder die zou moeten toegeven, dat het, welbeschouwd, alléén liefde tot het geld is, waardoor hij er toe komt, onthefving te vragen, uit den grond van mijn hart adviseeren: „overwin uzelf in de kracht des geloofs, luister naar de roepstem Gods, en ga in tot het ambt.”

• • •

En nu het andere geval; het geval van iemand, die, zonder dat hij daaraan iets verdient, een zóó werkzaam aandeel heeft in het leven van onderscheidene organisaties, dat het werk, verbonden aan het ouderling- of diakenschap, daarmee niet is te combineeren.

Wat moet zulk een broeder, indien hij toch gekozen en benoemd wordt, doen?

Het komt mij voor, dat hier niet allen over één kam kunnen worden geschoren.

Alles hangt hier af van de vraag: welke waarde iemands werk in die onderscheidene organisaties heeft.

Is het een zaak van liefhebberij of een bewust dienen van het Koninkrijk der hemelen op maatschappelijk en staatkundig erf?

Kan hij, zooveel wij menschen kunnen zien, gemakkelijk vervangen worden, of is er geen opvolger te vinden?

Als b.v. iemand lid is van een schaak- of damclub, van een muziekgezelschap, een zangvereniging of iets dergelijks, dan zal hij, om zich daarin te kunnen handhaven, geen onthefving van het ambt mogen vragen.

Als iemand verdienstelijk penningmeester of secretaris is van een vakorganisatie, van een kiesvereniging, maar — zijn werk heeft in hoofdzaak administratieve beteekenis, zoodat hij met een weinig zoeken en goeden wil, wel door een ander zal zijn te vervangen, dan mag hij om zijn functie te kunnen behouden, zich aan het ambt niet onttrekken.

Anders staan de zaken, wanneer een broeder de geestelijke stuwkracht is van de Christelijk politieke of sociale actie. Menschen, die in deze dingen inderdaad stuwende, leidende figuren zijn, worden er niet veel gevonden. Wanneer nu een broeder de eerlijke overtuiging heeft (en daarvoor behoeft men heelmaal niet pedant te zijn) dat, wanneer hij afreedt, naar den mensch gesproken, die actie, die hij met al zijn toewijding diende, in elkander zou zinken, dan mag hij m.i. den kerkeraad de vraag voorleggen of deze ook niet, met hem, van oordeel is, dat hem onthefving moet worden verleend.

En het komt mij voor, dat een kerkeraad in sommige gevallen zal moeten toegeven, dat de zaak des Konings beler gediend wordt wanneer die broeder blijft op de plaats, waar hij staat, dan wanneer hij, zijn arbeid in den steek latende, ouderling of diaken zou worden.

En het lijkt mij absoluut verdedigbaar, dat een kerkeraad zoo'n broeder, om een dergelijke reden, bij de candideering passeert.

Natuurlijk vervalt dit motief voor onthefving, wanneer in de gemeente overigens geen geschikte ambtsdragers zouden zijn te vinden.

Dan gaat de Kerk des Heeren voor alle andere dingen, dan zou men de vervulling van de, door de ambtsaanvaarding van den bewusten broeder leeg gekomen plaats, biddend aan den Heere moeten overlaten.

Maar waar er verder wel ambtsdragers te vinden zijn, lijkt het mij niet goed om een broeder, die voor de taak, waarin hij werkt, zulke buitengewone gaven heeft, van die taak weg te roepen.

Vroeg iemand mij advies in zulke gevallen, ik zou antwoorden:

„Broeder, onthefving moogt ge alléén vragen, als gij werkelijk de overtuiging hebt, dat gij, door te blijven wat gij zijt, het koninkrijk der hemelen beter kunt dienen, dan gij het zoudt doen als ouderling of diaken; eigen voorkeur mag hier geen doorslag geven. Het is de Heere, Die tot het ambt roept en onthefving vragen mag men alléén om 's Heeren wil, om Zijnszelfswil.”

D. v. D.

LITERATUUR EN KUNST

Kleine levens.

G. van Bokhorst: De Stille Strijder. — G. F. Callenbach, Uitgever, Nijkerk.

In snel tempo volgen de boeken van G. van Bokhorst elkaar op. Was hij voor enkele jaren

nog een geheel onbekende, nu heeft hij reeds drie boeken op zijn naam staan.

Na „Onder lage daken” verscheen het vervolg: „Menschen ontmoeten elkander”, in welke boeken het leven van Mijs Wortel beschreven werd met een uitvoerigheid, niet geheel evenredig aan de belangrijkheid van het gegeven.

Beide deelen beschreven het dorpsleven in het Gooi, gedurende de eerste twintig jaren dezer eeuw, waardoor Van Bokhorst opgenomen werd onder de schrijvers van den modernen streekroman.

Ook zijn nieuwste boek, „De Stille Strijder” heeft het zelfde dorpsmilieu tot achtergrond en speelt in den zelfden tijd. In het begin van het boek wordt de Boerenoorlog genoemd, terwijl het afloopt in de eerste jaren na den grooten oorlog.

Bij zooveel overeenkomst, bestaat er evenwel een groot verschil in opvatting. Ging in de eerste boeken het leven van den hoofdpersoon dikwijls onder in de bonte reeks van dorpsafereeltjes, waardoor het verband heel los kwam te zitten, hier heeft de schrijver op dit punt een groote mate van zelfbeheersching getoond. Deze gaat hier zelfs zoo ver, dat het dorp op een zoo grooten afstand komt te liggen, dat we nauwelijks het zien. Hadden de handelende personen niet hun dialect gesproken, dan zou de plaats van handeling amper zijn opgevallen. Een streekroman is het in zooverre dan ook niet geworden. De streek — het Gooi — dient niet om typische psychische eigenschappen van den hoofdpersoon te verklaren. Karakter als deze komen overal voor op het platteland, ze zijn niet gebonden aan den grond waarop de personen leven. Een groot voordeel levert dit hier op, n.l. dat Van Bokhorst niet zoo overdadig dikwijls zelfde dialectische gezegden aanhaalt als in zijn vorige boeken.

Ook het tweede lid van de samenstelling, streekroman, kan men moeilijk toepassen op dit boek. Bij het woord roman verwacht men meer dan hier gegeven wordt. Wie hier de uitwerking van een probleem verwacht, komt bedrogen uit, want een probleem-boek is het allerminst en wil het ook niet zijn. Zelfs van zielkundig gemotiveerde karakterverandering is hier geen sprake. De hoofdpersoon is aan het eind dezelfde nog van het begin. Zijn verandering blijft bepaald bij enkele uiterlijke kleinigheden. Maar ook dit kan men niet een bezwaar noemen, want het is zoo gewild. Daarom komt er geen geforceerde bekeering in het boek voor. Op zijn korte sterfbed ligt de hoofdpersoon, Barend, grootendeels bewusteloos. Maar de enkele trekjes die de schrijver geeft, doen ons Barend zien als een geloovig man, die in zijn leven niet openlijk getuigde, zich zelfs niet durfde rekenen tot de geloovigen, omdat de kenmerken niet alle bij hem gevonden werden, maar die toch diep in zijn hart zich een kind van God wist.

Toch is het godsdienstig element niet het gelukkigst beschreven. De schrijver wil blijkbaar doen zien menschen die vroom zijn, maar zonder eenige leerstelligheid. Er worden tamelijk dikwijls psalmen gezongen, door den vader vooral, maar noch hij, noch zijn vrouw, noch zijn knappe zoon, die trouw kerkganger was en op een christelijke normaalschool is opgeleid, weten wat de drie formulieren bevatten, die de zoon als onderwijzer zal moeten onderleken. Ook kunnen vader en moeder, die zelfs niet-eerlijke „handigheidjes” aan de hand doen, om hun zoon maar spoedig een meestersplaats te bezorgen, er zich volkomen kalm bij neerleggen, als hem een plaats ontgaat, omdat hij het „bijbelsche” standpunt

aankondiging des Heeren over Chorazin en Bethsaida en Kapernaüm, dat Hij deze dankzegging uitsprak. Dat kunnen we zien uit Luc. 10:21. In dat hoofdstuk wordt de aanstelling, lastgeving en uitzending der 70 of 72 verhaald. En dan volgt in vs. 13—15 het wee over deze Israëlietische en Galileesche steden. Daarop deelt Lucas des blijden terugkeer dezer uitgezonden mede die zeggen: Heere, ook de duivelen onderwerpen zich aan ons in Uwen naam. Zij hadden in 's Heeren kracht en door Hem geloovig aan te roepen en er bij te noemen, meer kunnen doen, dan zij verwacht hadden, en dan de Heere uitdrukkelijk hun genoemd had. En dan schrijft Lucas: en auten te hoorai verheugde Zich Jezus in den Heiligen Geest en zeide: Ik dank U, Vader. Heere des Hemels en der aarde, dat Gij deze dingen verborgen hebt voor wijzen en verstandigen, en hebt ze aan kinderken geopenbaard. Ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor U.

Nu geeft „en auten te hoorai”, in die ure, een preciezer tijdsbepaling, dan het „en ekeinoi tooi kairooi”, bij die tijdsgelegenheid, van Mattheüs. De Heere had nu enerzijds gezien het schrikkelijke verderf, dat het ongeloofge Israël zich werkte met zijne hooge genadebevoorrechtiging van besnijdenis, afkomst van Abraham, wet en offerdienst, Gods instellingen en heilsopenbaring in schaduw of symbool, door wat de in dezen meest bevoorrechte steden der Joden deden en wat haar daarom wachtte. Daartegenover had Hij nu ook aanschouwd aan de blijde en dankbaar terugkeerende zeventig of twee en zeventig uitgezonden, die in Hem geloofden en uit Hem hunne

verdedigde hervormde door de be- zien te we- hier niet de leer.

Het boek een eenvo- zich opw- eenige we- zal komen- wensch zie- ondanks d- sonificeer- ten, dat de- ver zal br- hoogmoed- anderen- partij wam- de opzicht- van het s- het groeie- wordt, ver- ligheid, de- hij een zo-

Vooraf- ten voet- schrijver- werkmens- onbewoge- voldoende- spannen- wijze van- lijke gawe- krijgt dit- die weldad- zich in di- hoofdpers- en krijgt h- krimpende- dersgezin- hoofdonde- wordt het- huwelijk- tersdochte- gevolg vat- hoofdpers- meer aan- daardoor- in de foul- geeft, die l- hebben.

Een bez- vating va- in het lev- hun inner- als het w- daar telke- hen alleet- eigenaardi- met hen- eigenaardi- en Nederl- Zijn bege- beelden in- hem toe c- realistisch- door de l- die hem- van de m- perking is- Op den- gen en te- zijn vaak

kracht ha- in Hem v- woord ee- van heile- verstandig-

God na- heilsopen- zen en ve- Dien als- in de pla- dige instel- en men a- in stee vi- zin en de- de eenvo- Christus- elgen wer- uit. Hij d- doet, zoo- de verwer- oolmoedig- overgeven- een kinde- bedienen- vork en n- gaat, om- af te snij- bij Israël- en dienste- worpen, gestort.

Daarom- deed Hij- voudige n- van Zijne

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELIJKE SCHEPSEN

De Nieuwe Bedeeling in hare noodzakelijkheid en rijke ontferming tegenover de Oude.

III.

Zoo zag de Heere het oordeel over Israël, die in genade zoo hoog bevoorrecht, de schrikkelij- heid van het oordeel, omdat zij Hem verwierpen. Hunne hooge heilsbevoorrechtiging deed hen, nu zij Hem verwierpen, te ontzettender toekomst tegengaan. En waarom verwierpen zij Hem? Om- dat Hij niet overeen kwam met het beeld, dat zij van hunnen te wachten Messias zich uit Gods heilsopenbaring, wet en instellingen, gevormd had- den. Zij hadden geboorte uit Abraham, besnij- denis, offer, wet, Gods Woord, verkeerd vertolkt, alsof zij daaruit eene eigene gerechtigheid konden en moesten zoeken, inplaats van de genade en gerechtigheid Gods in Christus verwachten. Met hunne wet wierpen zij den Christus Gods uit, hunne hoofden vooraan: Wij hebben eene wet, en naar onze wet moet Hij sterven. En zij deden Hem kruisigen. Niet Dezen, laat Barnabas los, en kruisig Hem. Israëls genadebevoorrechtiging, zijn ceremonieele wetten en offerdienst, brachten er hen toe om hunnen Heiland te verstooten en aan het kruis te nagelen. Inplaats van heil, werkten die hun te schrikkelijker oordeel. Daar- om moest die weg, en moest Gods heilsopen- baring eenen anderen vorm aannemen. De scha-

duwendienst, waarbij de mensch moest nadenken en verklaren, maar zich ook deerlijk kon ver- gissen, zooals aan Israël bleek, moest vervan- gen worden door eenen anderen vorm, door de klare en duidelijke prediking van den Christus Gods en Zijn heil en Gods loutere en volle genade in Hem, de kracht Gods en de wijsheid Gods, hoewel den Jood eene ergernis en den Griek dwaasheid, de heilsopenbaring door de „dwaas- heid der prediking”.

Toen de Heere het schrikkelijk oordeel over Chorazin en Bethsaida en Kapernaüm, en daar- mede over het gansche ongeloofige en onbekeer- lijke Israël, gezien en aangekondigd had, en waarin zoo ontzettend droef uitkwam, hoe vree- selijk Gods hooge begenadiging ten verderve werkt, wanneer zij niet geloovig en naar haren rechten zin aangenomen wordt en tot behoudenis vlucht, toen, in dien tijd, zeide de Heere: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstan- digen verborgen hebt, d.i. van hen weggenomen hebt, hun die ontnomen hebt. Zij hadden er zich slechts te schrikkelijker verderf door ge- werkt. Dat moest ophouden. Die openbarings- wijze moest weg, en had God weggenomen. Die werkte door 's menschen dwaasheid en verkeerd- heid geheel foutief en ten oordeel. Daarom deed God die eindigen, uit erbarming met het schuldige Jodendom en menschdom, opdat het zich daar- mede niet nog erger zou bezondigen en doen veroordeelen. En met die genadige wegneming Gods was de Heere Jezus het geheel eens. Ik dank U, Vader. Hij zag daarin Gods ontferming.

Maar toch was het niet vlak op die oordeels-